

УДК 811.82-32

DOI <https://doi.org/10.15407/nte2025.04.064>

МЕХ НАТАЛІЯ

докторка філологічних наук, професорка, завідувачка відділу екранно-сценічних мистецтв і культурології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (Київ, Україна).

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-5846-505X>

MEKH NATALIYA

a Doctor of Philology, a professor, a head of the Screen, Stage Arts and Culturology Department of M. Rylskyi Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-5846-505X>

Бібліографічний опис:

Мех, Н. (2025) Реактуалізація творів Івана Карпенка-Карого в сучасному українському театральному та кінотексті як фрагментах спільного художнього простору. *Народна творчість та етнологія*, 4 (408), 64–70.

Mekh N. (2025) Reactualization of the Works of Ivan Karpenko-Karyi in Modern Ukrainian Theatrical and Film Texts as the Fragments of Common Artistic Space. *Folk Art and Ethnology*, 4 (408), 64–70.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2025. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

РЕАКТУАЛІЗАЦІЯ ТВОРІВ ІВАНА КАРПЕНКА-КАРОГО В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ТЕАТРАЛЬНОМУ ТА КІНОТЕКСТІ ЯК ФРАГМЕНТАХ СПІЛЬНОГО ХУДОЖНЬОГО ПРОСТОРУ

Анотація / Abstract

У статті звертаємо увагу на реактуалізацію спадщини знакової постаті української культури – ювіляра 2025 року – Івана Карпенка-Карого та його п'єсу «Хазяїн». Розглядаємо переосмислення, інтерпретацію цього твору в сучасному українському художньому просторі, зокрема в сучасному українському театральному та кінотексті.

П'єса «Хазяїн» на різних часових зрізах української культури входила до репертуарів багатьох вітчизняних театрів, стаючи зразком реалістичної драматургії та акторської майстерності. Вона відображає тяглість традиції «театру корифеїв» – відомого нам першого професійного українського театального товариства, що його заснували брати Тобілевичі та Марко Кропивницький.

У минулі епохи були створені видатні літературні полотна, які являють собою мистецьку цінність і є актуальними за своєю проблематикою для сучасного читача та глядача. Одним із таких літературних текстів є п'єса Івана Карпенка-Карого «Хазяїн», реактуалізацію якої ми спостерігаємо в сучасному вітчизняному театрі та кінематографі.

У 2022 році виходить український серіал «Хазяїн», створений за мотивами соціальної комедії видатного драматурга. Це сучасний аудіовізуальний культурний продукт, телефільм на чотири серії, де взаємодія та конфлікт між поколіннями подано у світлі засудження здириництва та накопичення, які присутні в житті людини, зокрема головного героя Терентія Пузиря. Акцентується увага на відсутності в Пузиря, роль якого талановито зіграв народний артист України Богдан Бенюк, морального вдосконалення та спрямування статків на суспільне благо.

Констатуємо реактуалізацію творів І. Карпенка-Карого й зовсім свіжими мистецькими новинками 2023–2024 років. Український театральний простір 28 листопада 2023 року поповнився сучасною інноваційною інтерпретацією видатного твору Івана Карповича Тобілевича. Так, постановка «Хазяїна» в Київському академічному драматичному театрі на Подолі стає визначною культурною подією. Молодий і надзвичайно продуктивний режисер-постановник Іван Уривський презентує свою візію сатиричної комедії, адаптуючи класику до сучасних реалій.

Українська воєнна драма «Хазяїн 2. На своїй землі», режисерами якої є Тарас Ткаченко та Заза Буадзе, є продовженням серіалу «Хазяїн». Знята вона за мотивами п'єси Івана Карпенка-Карого й була представлена на українському телебаченні 13 жовтня 2024 року.

Цей кінотекст є цінним культурним продуктом, який відображає реалії російсько-української війни ХХІ ст., документує та художньо осмислює нещодавні страшні події, показуючи неймовірну силу духу, незламність і боротьбу українців за свободу та право жити на своїй землі, за гідність, за вільне майбутнє. Кінострічка підкреслює важливість мужності, єдності та любові до рідного краю, надихає глядача цінувати кожну людину, її життя та свою країну.

Реагуючи на виклики сьогодення, особливо після 24 лютого 2022 року, український театральний та кінотекст стали потужним голосом опору. Є запит на такі мистецькі продукти, де реалістично показується боротьба українців за свободу, оспівується незламність українського духу, оприявнюються обрії української ідентичності та самобутності, співцем якої був Іван Карпенко-Карий, чий славетний ювілей українська культурна спільнота відзначила цього року.

Ключові слова: театр, кінематограф, спільний художній простір, кінофільм, кінотекст, театральний текст, п'єса Івана Карпенка-Карого «Хазяїн».

Attention is paid in the article to the reactualization of the heritage of the iconic figure of Ukrainian culture – the jubilee of 2025 – Ivan Karpenko-Karyi and his play “The Master”. We consider the rethinking and interpretation of this work in the modern Ukrainian artistic space, in particular in modern Ukrainian theatrical and film texts.

The play “The Master” at different times of Ukrainian culture was included in the repertoires of many Ukrainian theaters, becoming an example of realistic dramaturgy and acting skills. It reflects the continuity of the tradition of the “Theater of Coryphaei” – the first professional Ukrainian theatrical society known to us, founded by the Tobilevich brothers and Marko Kropyvnytskyi.

Outstanding literary works have been created in the past epochs. They represent artistic value and are relevant in their issues for the modern reader and viewer. The play “Master” by Ivan Karpenko-Karyi is one of such literary texts. We observe its reactualization in modern Ukrainian theater and cinema.

In 2022 the Ukrainian series fiction “The Master” is released. It is created after the motifs of the social comedy of the outstanding playwright. This is a modern audiovisual cultural product, a television film in 4 episodes, where the interaction and conflict between generations are presented in the light of the condemnation of extortion and accumulation, which are present in human life, in particular the main character Terentii Puzyr. Attention is focused on the character of Puzyr, whose part has been played talentedly by the People’s Artist of Ukraine Bohdan Beniuk, and absence of moral improvement and directing wealth for the public good.

We note the reactualization of the works of I. Karpenko-Karyi and completely fresh artistic novelties of 2023–2024. On November 28, 2023, the Ukrainian theater space has been replenished with a modern innovative interpretation of the outstanding work of Ivan Karpovych Tobilevych. Thus, the production of “The Master” at the Kyiv Academic Drama Theater in Podil becomes a significant cultural event. The young and extremely productive director-producer Ivan Uryvskiy presents his vision of satirical comedy, adapting the classics to modern realities.

The Ukrainian war drama “The Master 2. On the Own Land”, directed by Taras Tkachenko and Zaza Buadze, is a continuation of the series “The Master” (2022). It is shot after the motifs of the play by Ivan Karpenko-Karyi and is presented on Ukrainian television on October 13, 2024.

This film text is an extremely valuable cultural product that reflects the realities of the Russian-Ukrainian war of the 21st century, documents and interprets artistically recent terrible events, showing the incredible strength of spirit, indomitability and struggle of Ukrainians for freedom and the right to live on their land, for dignity, for a free future. The importance of courage, unity and love for their native land is emphasized in the film, inspiring the viewer to value every person, life and country.

Responding to the challenges of contemporaneity, especially after February 24, 2022, Ukrainian theatrical and film texts have become a powerful voice of resistance. There is a demand for such artistic products those show realistically the struggle

of Ukrainians for freedom, celebrate the indomitability of the Ukrainian spirit, and reveal the horizons of Ukrainian identity and originality, the singer of which is Ivan Karpenko-Karyi, whose glorious anniversary is celebrated by Ukrainian cultural community this year.

Keywords: theater, cinema, common artistic space, film, film text, theatrical text, Ivan Karpenko-Karyi's play "The Master".

Вступ. Ювілей видатного культурного діяча Івана Карпенка-Карого – це значуща подія для української мистецької спільноти, яка 29 вересня 2025 року відзначила 180-річчя від дня його народження. Знаємо, що справжнє ім'я знаного драматурга – Іван Карпович Тобілевич і що він є одним із батьків-засновників українського професійного театру. Цінуючи внесок митця в розвиток українського художнього простору, констатуємо сьогодні актуальність його багатогранної спадщини, що сприяє формуванню національної свідомості та ідентичності.

Усвідомлюючи, що на сучасному часовому зрізі культури спільний художній простір формують як українське аудіовізуальне, так і театральне мистецтво, спостерігаємо за переплетенням візуальних, звукових, перформативних та концептуальних практик, які відображають складну соціокультурну реальність. Осмислюючи цей процес як динамічний, ми постулюємо його таким, що позначений пошуком ідентичності, забарвленим реакцією на історичні та сучасні виклики.

У минулі епохи були створені видатні літературні полотна, які являють собою мистецьку цінність і є актуальними за своєю проблематикою для сучасного читача та глядача. Одним із таких літературних текстів є п'єса Івана Карпенка-Карого «Хазяїн», реактуалізацію якої ми спостерігаємо в сучасному вітчизняному театрі та кінематографі як фрагментах спільного художнього простору.

Виклад основного матеріалу. П'єса «Хазяїн» на різних часових зрізах української культури входила до репертуарів багатьох вітчизняних театрів, стаючи зразком реалістичної драматургії та акторської майстерності. Вона відображає тяглість традиції

«театру корифеїв» – відомого нам першого професійного українського театального товариства, яке заснували брати Тобілевичі та Марко Кропивницький.

Знаємо, що триумфальною була прем'єра «Хазяїна» в 1901 році, де сам автор – Іван Карпенко-Карий грав Терентія Пузиря. Ця культурна подія стала важливою віхою для українського театру в умовах утисків української культури та мови за часів царської цензури.

Іван Франко у своїй статті «Іван Тобілевич» наголошував: *«Грандіозну по своїм замислі й майже бездоганним обробленні картину великого промисловця і глитая з селян з його могутніми впливами і чисто селянською вдачею дає нам Карпенко-Карий у своїй драмі "Хазяїн". Постаць Терентія Гавриловича Пузиря, представлена на фактичній основі українського мільйонера-музиканта Харитоненка і його оточення, змальована більш епічним, ніж драматичним стилем. Та проте майстерна драматична техніка надає тій драмі велику сценічну вартість і запевняє їй довговічність на сцені. Обік Пузиря змальовано майстерно людей його оточення, такого Феногена та Ліхтаренка, а на фігурі Золотницького, родовитого і багатого пана, автор подав різкий контраст між давнім панством і новою плутократією»* [9, т. 37, с. 378].

У наш час, у 2022 році, виходить український серіал «Хазяїн», створений за мотивами соціальної комедії видатного драматурга. Це сучасний аудіовізуальний культурний продукт, телефільм на чотири серії, де взаємодія та конфлікт між поколіннями подано у світлі засудження здириництва й накопичення, які присутні в житті людини, зокрема головного героя Терентія Пузиря. Акцентується увага на відсутності в Пузиря, роль якого талановито зіграв народний

артист України Богдан Бенюк, морального вдосконалення та спрямування статків на суспільне благо.

Проблема взаємин між батьками і дітьми на сучасному часовому зрізі стоїть не менш гостро, ніж вона стояла в часи створення Іваном Карповичем свого соціального твору, сатири на тогочасних багатіїв, мільйонерів-землевласників.

Констатуємо реактуалізацію творів І. Карпенка-Карого й зовсім свіжими мистецькими новинками 2023–2024 років. Український театральний простір 28 листопада 2023 року поповнився сучасною інноваційною інтерпретацією видатного твору Івана Карповича Тобілевича. Так, постановка «Хазяїна» в Київському академічному драматичному театрі на Подолі стає визначною культурною подією. Молодий і надзвичайно продуктивний режисер-постановник Іван Уривський, номінант премії в галузі театального мистецтва «Київська пектораль» сезону 2018/2019 в номінаціях «Найкраща режисерська робота» та «Найкраща вистава камерної сцени», заслужений артист України (2020), лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (2024), представляє свою візію сатиричної комедії, адаптуючи класику до сучасних реалій, і акцентує увагу на таких темах «на злобу дня», як влада, моральний занепад та корупція. В умовах російсько-української війни, яка триває, на жаль, і сьогодні, можемо простежити в постановці культового режисера алегорії та натяки на тих осіб в українському суспільстві, які наживаються на кризі. Вони, маючи можливість вибору між суспільним і своїм благом, однозначно працюють на себе. Драматургія Івана Уривського підкреслює універсальність п'єси Івана Карпенка-Карого та гармонійно вплітає її в сьогодення.

Про запрошення від народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, знаного «франківця» Богдана Бенюка, який очолив 09 листопада 2022 року Київський ака-

демичний драматичний театр на Подолі та креативно підійшов до підбору репертуару й залучення молодого покоління українських митців, про ідею звернутися саме до цього твору, режисер-постановник Іван Уривський розповідає в матеріалі Валентини Самченко «Як “Хазяїн” Карпенка-Карого переїхав у XXI століття» для Укрінформ від 08 грудня 2023 року: *«Богдан Михайлович запросив <...>. П'єсу знаю давно, вона з тої української драматургії, яку мені дуже давно хотілося поставити. Тепер нас особливо зацікавили теми бізнесу і корупції. Це щось нове для мене в творчому плані – знайти сценічну мову і стилістику для такого матеріалу. Події перенесені у сучасність, яка можливо, була 10 чи 20 років тому».*

Іван Уривський та його творча команда знаходять неочікуване рішення для зацікавлення театальною постановкою представників різних вікових глядацьких груп, зокрема школярів, які вивчають українську класику. Так, герої вистави мають мобільні телефони, носять ділові костюми, вони поселяються режисером-постановником у сучасний офіс з екраном відеоспостереження. Проте на екрані та вербально присутні ті самі вівці, яких переганяють на землі Терентія Пузиря. Деякі персонажі відсутні у виставі. Вона суттєво скорочена. Здивували знавців художнього тексту й певні зміни, які з'явилися. Відзначимо, що вони освіжили старе літературне полотно сучасними сміливими рішеннями, де чоловічу роль виконує жінка, образ якої яскравий та майстерно вплетений у канву вистави.

До режисерських знахідок Івана Уривського можемо віднести свідоме розмивання часових меж, яке акцентує увагу на проблемах «легких грошей» та марнославства, що трапляються як у часи Івана Карпенка-Карого, так і в наш час. Образ овець, які присутні на екрані, також спонукає до роздумів і рефлексій. Питання, що їх виносить режисер, стосуються природи людини, її світоглядних переконань та ціннісних доміант.

Розглядаючи ключові аспекти сучасного театрального тексту, фіксуємо трансформування його від традиційних форм до експериментальних як реакцію на суспільні зміни, зокрема й повномасштабне вторгнення споконвічного ворога нашої держави. Сучасні театральні тексти стали не лише відображенням реальності, а й інструментом її осмислення та впливу.

Численним театральним культурним продуктам, які з'явилися в художньому просторі, притаманна синтетична природа, адже театр як синтетичне мистецтво інтегрує музику, хореографію, візуальні ефекти та літературу, створюючи багатшарові постановки, де українська класика поєднується із сучасними аудіовізуальними рішеннями, звертаючись до вічних тем – тем любові та пам'яті.

Українська воєнна драма «Хазяїн 2. На своїй землі», режисерами якої є Тарас Ткаченко та Заза Буадзе, є продовженням серіалу «Хазяїн». Знята вона за мотивами п'єси Івана Карпенка-Карого й була представлена на українському телебаченні 13 жовтня 2024 року.

Цей кінотекст є надзвичайно цінним культурним продуктом, який відображає реалії російсько-української війни XXI ст., документує та художньо осмислює нещодавні страшні події, показуючи неймовірну силу духу, незламність і боротьбу українців за свободу та право жити на своїй землі, за гідність, за вільне майбутнє. Кінострічка підкреслює важливість мужності, єдності та любові до рідного краю, надихає глядача цінувати кожну людину, її життя та свою країну.

В умовах продовження недоімперією загарбницької війни проти нашої держави психологічна підтримка, яку здійснює український кінематограф, допомагає глядачам через історії героїв, що долають складні виклики, переосмислювати власні труднощі та знайти сили протистояти агресії.

Адаптація української класики, зокрема й твору «Хазяїн», до сучасності зміцнює зв'язок між минулим і сьогоденням, демонструючи тяглість культурної традиції, спри-

яючи формуванню україноцентричного світогляду.

Важливою, на нашу думку, є також можливість таких вітчизняних культурних продуктів доносити правду про війну до світової аудиторії, сприяючи підтримці нашої держави на міжнародному рівні.

Стрічка «Хазяїн 2. На своїй землі» фіксує моральні дилеми, спонукає замислитися над етичним вибором людини в екстремальних умовах, зокрема тоді, коли вибір стосується принципів або виживання.

Цінність цих кінофільмів як інструментів для зміцнення духу нації – у можливості осмислити й пережити травматичний досвід, пережити травму війни і, попри все, формувати спільне бачення майбутнього, яке обов'язково має бути вільним та щасливим.

Кожна людина, навіть такий неоднозначний персонаж, як Терентій Пузир, має в глибині свого ества ціннісні орієнтири, щось світле, справжнє, потаємне, можливо, щось із дитинства, що дає привід для співчуття та утримання від осуду.

Майстерність і креативність творчих команд, які створюють український контент, працюючи для різних глядацьких аудиторій, транслюючи вічні цінності та прості істини добра та світла, без сумніву, варті схвалення й усілякої підтримки не лише соціуму, а й держави.

Розглядаючи ключові аспекти сучасного українського аудіовізуального тексту, зокрема відеоарту, медіаінсталяції, перформансу, відзначимо становлення його як сталої платформи для осмислення пострадянського досвіду, травм війни та питань національної ідентичності. Маємо зацентувати увагу на важливій ролі саме концептуальної основи того або іншого мистецького продукту, інакше кажучи, фіксуємо домінування в аудіовізуальному мистецтві концепції над формою; медіамистецтво транслює взаємодію особистості та суспільства, прагнучи до створення діалогу з глядацькою аудиторією, використовуючи при цьому поєднання візуальних та звукових елементів.

Сучасний рівень науково-технічного розвитку дає змогу вітчизняним митцям, коли вони створюють культурні продукти, застосовувати інформаційно-комунікативні технології (комп'ютерна графіка, VR, звукові інсталяції). Це шлях до створення проєктів, що залучають аудиторію до активної взаємодії.

Українські театральний та аудіовізуальний тексти як фрагменти спільного художнього простору реагують на глобальні культурні тенденції. А сам простір є синтетичним, адже обидва види мистецтва взаємодіють через наративи, візуальну естетику, акторську майстерність і режисерські підходи, створюючи унікальний культурний діалог. Цей діалог можемо розглядати як у синхронії, так і в діахронії.

Експериментальні театральні майданчики в Києві, Львові, Одесі, Рівному, Івано-Франківську та інших містах інтегрують перформанси з аудіовізуальними інсталяціями, стираючи межі між театром і візуальним мистецтвом.

Спільними для сучасного українського театального та кінотексту є кілька визначальних проявів, зокрема:

– *міждисциплінарність*: можемо спостерігати характерне як для аудіовізуального, так і для театального тексту використання перформативних практик, медіатехнологій та публічного простору для створення діалогу з аудиторією;

– *пошук ідентичності*: так кожен із зазначених художніх текстів, як аудіовізуальний, так і театральний, починаючи з 1991 року, переосмислює українську культуру, звертаючись до авангарду, народних традицій (наприклад, творчість Марії Примаченко) та глобальних впливів;

– *соціальна ангажованість*: обидва мистецтва реагують на актуальні виклики – війну,

виживання, деколонізацію, травматичний досвід, гендерні питання та ін.;

– *просторова інтеграція*: фестивальна діяльність, галереї, театральні та інші мистецькі майданчики стають осередками, де аудіовізуальні й театральні практики співіснують, створюючи цілісний художній досвід.

На сучасному часовому зрізі культури український театр і кіно активно взаємодіють у створенні спільного художнього простору. Українські актори, такі як Ада Роговцева, Наталія Сумська, Анатолій Хостікоєв, Богдан Бенюк, Євген Нищук, Остап Ступка, Ольга Сумська та інші разом із цілою плеядою молодих талановитих українських митців успішно поєднують роботу в театрі й кіно, переносячи сценічну виразність на екран. Їхня універсальність сприяє об'єднанню естетик.

Висновок. Реагуючи на виклики сьогодення, особливо після 24 лютого 2022 року, український театральний та кінотекст стали потужним голосом опору. Значну кількість нових вистав було поставлено, попри складні умови воєнного часу. Стратегія виживання на озброєнні митців робить дива. Театральний бум, який почався й триває досі, а також тріумф української кіноіндустрії на світовій арені (у 2024 році маємо перший український Оскар за повнометражний документальний фільм «20 днів у Маріуполі» режисера Мстислава Чернова!) є свідченням суспільного запиту на такі мистецькі продукти, де реалістично показується боротьба українців за свободу, оспівується незламність українського духу, оприявнюються обрії української ідентичності та самобутності, співцем якої був Іван Карпенко-Карий, чий славетний ювілей українська культурна спільнота відзначила восени 2025 року.

Джерела та література

1. Івашків В., Нахлік Є. Іван Франко та Іван Тобілевич: творчі й особисті взаємини. *Українське літературознавство*. 2022. Вип. 86. С. 3–23.
2. Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. Київ : Наукова думка, 2011. Т. 5. Кн. 1: Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. 863 с.
3. Історія української культури / голов. ред. М. Жулинський. Київ : Наукова думка, 2011. Т. 5. Кн. 2: Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. 1032 с.
4. Карпенко-Карий І. К. Драматичні твори / вступ. ст., упоряд. і приміт. Р. Я. Пилипчука. Київ : Наукова думка, 1989. 608 с.
5. Карпенко-Карий І. К. Хазяїн. Комедія в 4 діях. *Карпенко-Карий І. К. Драматичні твори*. Київ : Наукова думка, 1989. С. 349–413.
6. Матеріали до Енциклопедії української театральної культури. Ч. 1 : А–Г / [голов. ред. Г. Скрипник ; наук. ред. О. Зінич, О. Немкович] ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2022. 164 с.
7. Мех Н. О. Етос українського народу: ціннісні домінанти культурного простору. Київ, 2022. 187 с.
8. Українська художня культура в умовах інформаційного суспільства : монографія / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019. 476 с.
9. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1976–1986.
10. Юдкін-Ріпун І. Феноменологія культури як методологія інтерпретації. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2020. 352 с.

References

1. IVASHKIV, VasyI, Yevhen NAKHLIK. Ivan Franko and Ivan Tobilevych: Creative and Personal Relationships. *Ukrainian Literary Studies*, 2022, iss. 86, pp. 3–23 [in Ukrainian].
2. ZHULYNSKYI, Mykola, ed.-in-chief. *History of Ukrainian Culture*. Kyiv: Scientific Thought, 2011, vol. 5, book 1: Ukrainian Culture of the 20th – Early 21st Centuries, 863 pp. [in Ukrainian].
3. ZHULYNSKYI, Mykola, ed.-in-chief. *History of Ukrainian Culture*. Kyiv: Scientific Thought, 2011, vol. 5, book 2: Ukrainian Culture of the 20th – Early 21st Centuries, 1032 pp. [in Ukrainian].
4. PYLYPCHUK, Rostyslav, compiler. *Karpenko-Karyi I. K. Dramatic Works*. Prefaced and annotated by Rostyslav PYLYPCHUK. Kyiv: Scientific Thought, 1989, 608 pp. [in Ukrainian].
5. KARPENKO-KARYI, Ivan. The Master. Comedy in Four Acts. In: Rostyslav PYLYPCHUK, compiler. *Karpenko-Karyi I. K. Dramatic Works*. Prefaced and annotated by Rostyslav PYLYPCHUK. Kyiv: Scientific Thought, 1989, pp. 349–413 [in Ukrainian].
6. SKRYPNYK, Hanna, ed.-in-chief. Olena ZINYCH, Olena NEMKOVYCH, scientific eds. *Materials to the Encyclopedia of Ukrainian Theatrical Culture*. Part 1: A–Г [A–G]. NAS of Ukraine, M. Rylskyi IASFE. Kyiv, 2022, 164 pp. [in Ukrainian].
7. МЕХ, Nataliia. *Ethos of the Ukrainian People: Value Dominants of the Cultural Space*. Kyiv, 2022, 187 pp. [in Ukrainian].
8. BONKOVSKA, Olena, et al. *Ukrainian Artistic Culture in the Conditions of the Information Society: A Monograph*. NAS of Ukraine, M. Rylskyi IASFE. Kyiv, 2019, 476 pp. [in Ukrainian].
9. FRANKO, Ivan. *Collected Works: In Fifty Volumes*. Kyiv: Scientific Thought, 1976–1986 [in Ukrainian].
10. YUDKIN-RIPUN, Ihor. *Phenomenology of Culture as a Methodology of Interpretation*. Kyiv: Institute of Culturology of the National Academy of Arts of Ukraine, 2020, 352 pp. [in Ukrainian].

Конфлікт інтересів

Авторка не має потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

Отримано / Received 06.10.2025

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 04.12.2025

Опубліковано / Published 09.12.2025